

KOV-de panus järelevalves ja KKI võimalused KOV-de toetamisel

Peeter Volkov
Keskkonnainspektsiooni peadirektor
2012

Keskkonnajärelevalve üldine tähendus

Keskkonnajärelevalve on:

Keskkonda kasutava või selle seisundit mõjutava või mõjutada võiva isiku tegevuse seaduslikkuse jälgimine ning ebaseadusliku tegevuse tõkestamine

Peamised keskkonnajärelevalvet teostavad korrakaitseorganid

Keskkonnainspektsioon teostab keskkonnajärelevalvet seadusega ettenähtud juhtudel ja korras omades tegutsemisõigust EV jurisdiktsiooni all oleval alal, EV-s registreeritud ujuvvahenditel sõltumata nende asukohast ning majandusvööndis majandusvööndi seadusega ettenähtud tingimustel ja korras.

Kohalik omavalitsusorgan või –asutus teostab keskkonnajärelevalvet oma haldusterritooriumil:

- seadusega ettenähtud juhtudel;
- juhtudel, kui omavalitsusüksus on järelevalveülesanded endale seaduse alusel ise võtnud;
- volikogu kehtestatud keskkonnakaitse- ja -kasutusala otsuste järgimise üle.

Miks eeldatakse KOV panust keskkonnajärelevalves?

- Järelevalvekohustuse KOV-le paneb seadus.
- Tulenevalt KeJS § 3 sätestatust on keskkonnajärelevalve teostajad KKI, Maa-amet ja kohalik omavalitsusorgan või –asutus.
- Peamiselt on KOV-delt oodatav roll keskkonnajärelevalves valla- või linnavolikogu poolt vastuvõetud eeskirjade täitmise tagamine.

Miks järelevalvet tehakse? Mis on järelevalve eesmärk?

KKI tase – järelevalvet tehakse, et tagada keskkonnakaitse valdkonnas avaliku korra heatasemeline kaitstus kogu riigi territooriumil.

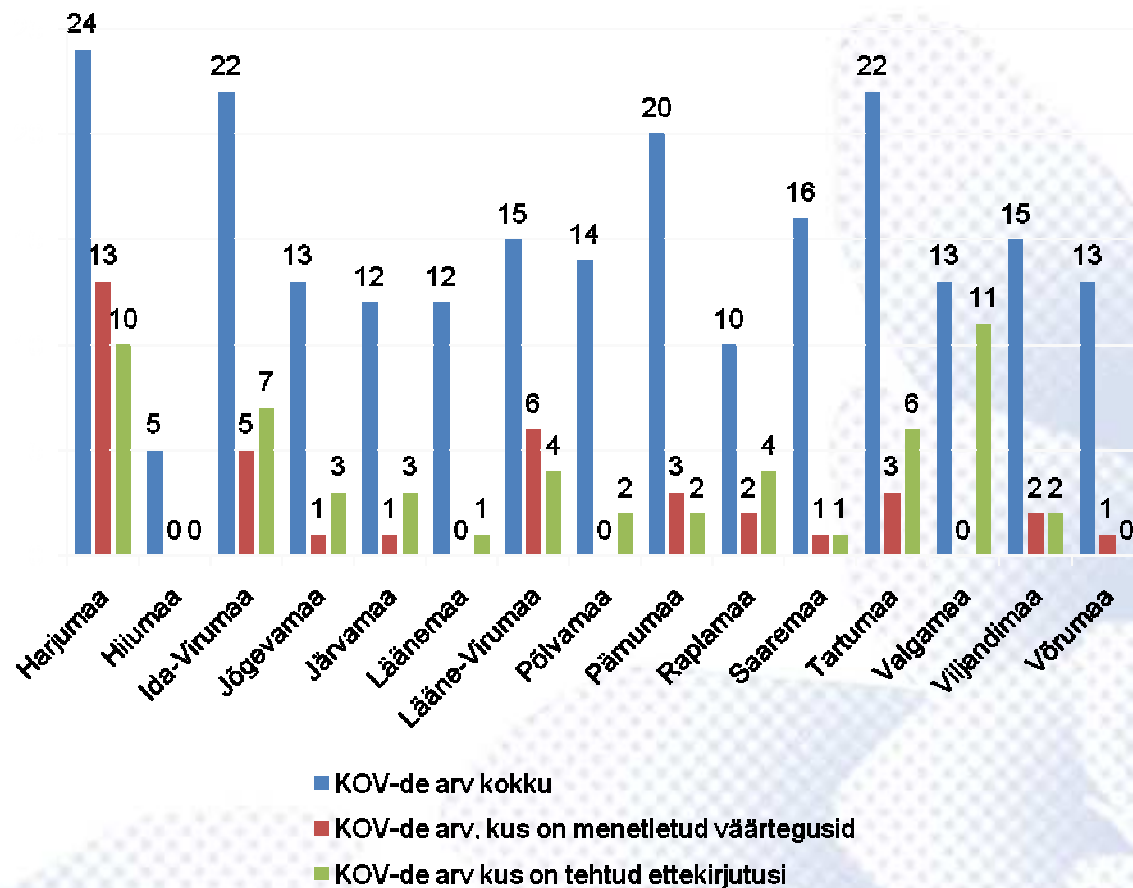
KOV tase – järelevalvet tehakse, et tagada keskkonnakaitse valdkonnas avaliku korra heatasemeline kaitstus oma haldus-territooriumil.

Milline on KOV-de senine panus keskkonnajärelevalves võrreldes KKI-ga?

Vaadeldes üldistatult KKI ja kõikide KOV-de poolt kokku menetletud väärteoasjade arve, nähtub, et KKI panus ja kõikide KOV-de kogupanus on numbriliselt peaaegu võrdne. Kui aga vaadelda KOV-e eraldi, siis järelevalvega tegelevad arvestatavas mahus alla 5% omavalitsustest. Samas ei ole see otseses sõltuvuses KOV suurusest.

KOV-d, kus on menetletud keskkonnavalaseid vartegusid voi tehtud ettekirjutusi maakondade loikes 2010. a

Väärtegude arv KOV-des 2010. a (top 15 KOV)

KOV	Väärtegude arv
Tallinna linn	1705
Jõelähtme vald	125
Tartu linn	106
Rae vald	95
Saarde vald	69
Kiili vald	60
Maardu linn	28
Keila vald	27
Rakvere linn	25
Viljandi linn	22
Vaivara vald	19
Kernu vald	18
Võru linn	10
Pärnu linn	10
Tamsalu vald	9

Miks peaks KOV-de panus keskkonnajärelevalves olema senisest suurem?

- Meie hinnangul on KOV-de panustamine järelevalves vägagi erinev.
- Puudub alus arvata, et vähese panustamisega KOV-des oleks olukord õiguskorra järgmisega kuidagi parem ülejäänutega võrreldes. Probleemid on igal pool laias laastus samad. Küsimus on pigem selles, kas probleemide olemasolu teatakse ja tunnistatakse või mitte.
- Kohalikul tasemel vajalike regulatsioonide kehtestamine ja nende järgimise tagamine – see on avalik hüve, mille olemasolu ja kättesaadavus peaks olema tagatud kõikidele Eesti elanikele samadel alustel, olenemata nende elukohast.
- KOV-d, kes seni ei ole või on väga vähe panustanud keskkonnajärelevalvesse, peaksid vastava suutlikkuse välja kujundama. Vastasel juhul jätavad nad oma inimesed sellest hüvest ilma.

Mida KOV-de panuse suurendamiseks teha tuleks?

- **Esiteks:** teadvustada, et järelevalve teostamise pädevus ei tähenda mitte ainult seadusest tulenevate järelevalvemeetmete rakendamise õigust haldusorgani valitud juhtudel, vaid ka vastavat kohustust ja vastutust. Teisisõnu - järelevalvepädevusega haldusorganid on kohustatud tagama konkreetsetes valdkonnas järjepideva järelevalve ja vastutavad selle tegeliku toimimise eest.
- **Teiseks:** teadvustada, et KOV poolt vastuvõetud regulatsioonide normide järgimise tagamine on eelkõige KOV enda küsimus. Teised haldusorganid võivad siin olla abiks ja toeks, kuid ei saa seda ülesannet tervikuna enestele võtta.
- **Kolmandaks:** KOV-des tuleks läbi viia keskkonnavaldkonna riskide hindamine/analüüs probleemsete kohtade kaardistamiseks. Võib oletada, et paljudel KOV-idel puudub vastav teadmine.
- **Neljandaks:** võimaluse korral tuleks tööle võtta korrakaitse teemal pädevad inimesed või olemasolevaid vastavalt koolitada.

Kehtiv seadus ei ole takistuseks KOV-de senisest suuremale panustamisele

KOV ja KKI omavad võrdseid võimalusi keskkonnajärelevalve teostamisel

Keskkonnajärelevalve seadus sätestab:

Kui kohaliku omavalitsusüksuse volikogu ei ole otsustanud teisiti, toimub omavalitsuslik keskkonnajärelevalve samaselt riigiasutuse korraldatava järelevalvega ning järelevalve teostajal on oma haldusterritooriumil võrdsed õigused riigi keskkonnajärelevalve asutuse ja keskkonnakaitseinspektoriga.

Kulutused järelevalvefunktsiooni täitmiseks on vajalikud

- Kulutused järelevalvefunktsiooni täitmiseks on paratamatult vajalikud.
- Asjade hea läbimõtlemiss ja planeerimise korral võib pidada tõenäoliseks, et kulutused ühele või kahele korrakaitseametnikule, kes põhitöona või lisatöona tegelevad ka keskkonnajärelevalvega, ei kujune väga suureks.

Järelevalve on kallis?

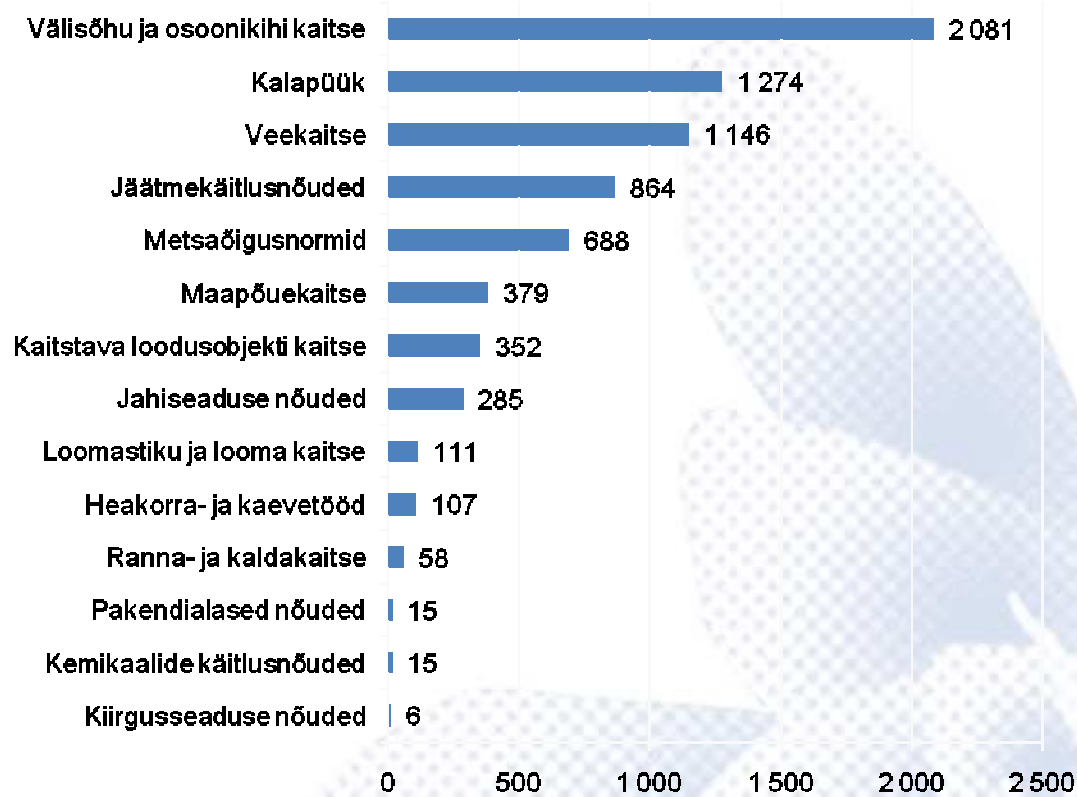
- KKI koosseis 240 (personali eelarve 2012- 4 miljonit eurot)
- Inspektorite arv 140(keskmise palk- 909 eurot, bruto)
- KKI majanduskulud (2012 eelarve- 1,46 miljonit eurot)
- Ühe inspektori kohta majanduskulu aastas- 10 400 eurot (arvestuslik- sh büroo, sõiduk, uuringud, ekspertiisid jne)
- Trahvid 192 210 eurot ja kahjud 288 155 eurot (2011 tegelik)
- Ühe inspektori kohta nõudeid 1 373 eurot + 2 058 eurot

Järelevalve ei ole vaatamata oma suhtelisele keerulisusele midagi ületamatut

- Võib väita, et inspektori töö ei ole keerulisem kui linna/valla sekretäril või näiteks ehitusnõunikul. Vallasekretäri või ehitusnõuniku funktsioone suudetakse KOV tasemel edukalt täita.
- Peamine eeldus - vastavad ametnikud peaksid olema piisava ettevalmistusega ja sobivate isikuomadustega.

1313 infotelefonile laekunud kaebused perioodil 2010-2011

Millele peaks KOV meie hinnangul täiendavat tähelepanu pöörama?

Planeeringute kvaliteet. Keskkonnaprobleemide ja kaebuste tavapärane algpõhjus on kehvad planeeringud.

Osalemine KMH protsessis – ei kasutata võimalusi suunata kavandatavaid tegevusi selliselt, et need hiljem probleeme ei tekitaks.

Lubade kooskõlastusprotsessi suurem tähtsustamine - lubade kooskõlastamiseks tuleks suhtuda täie tõsidusega. Kui KeA saadab KOV-le loataotluse, tekib KOV-l võimalus teha ettepanekuid loale tingimuste seadmiseks. See võimalus tuleb ära kasutada ja vältida seeläbi tulevikus tekkivaid probleeme.

Millele peaks KOV tähelepanu pöörama seonduvalt ehitistega?

Mõned näited:

- Detailplaneeringuga vastuolus olevate ehituslubade väljastamine – näiteks algselt paadikuurina projekteeritud ehitised muutuvad suvilateks, aiamajadeks jne.
- Detailplaneeringute kehtestamine ilma kaitseala valitseja nõusolekuta.
- Ehituslubade väljastamine ehitamiseks ehituskeeluvööndisse.

Mida veel võiks teha?

On olemas näiteid, kus järelevalvet tehakse ühiselt või jagatakse motiveeritud ning kompetentset ametnikkonda. Selles küsimuses on kahtlemata arenguruumi.

KKI võimalik abi?

- 1313 infotelefon - saame suunata KOV kaebused otse edasi, vajame vaid kontaktide loetelu, kellele ja mil moel kaebus edastada.
- Menetlusdokumentide näidisblanketid.
- Ühine inspektorite koolitus - kaasata KOV uued ametnikud KKI koolitusprogrammi (ehk on võimalik saada kulude katteks raha KIK-ist?)
- KOV inspektorite praktika KKI-s - kaasaskäimine KKI inspektoritega, kogemuste vahetamine, koostöö.
- Ühised kontrollid: on objekte mille ühine kontroll on vajalik ja võimalik. Samuti on aeg-ajalt vaja läbi viia suuremat hulka ametnikke hõlmavaid reide vms.
- Määratleda selgelt poolte vastutusala (KKI ja KOV). Et ei jäädaks liigselt teise osapoole tegevusele lootma ning probleem lahendamata.

Täna tähelepanu eest!

